

OKRES PRÓBY: PROBLEMY STOSOWANIA I PERSPEKTYWY DOSKONALENIA

Artykuł analizuje aktualny stan stosowania instytucji zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności na okres próby na Ukrainie. Przedstawia debatę naukową na temat problemów związanych z okresem próby i jego ustanowieniem. Określony został charakter prawny i znaczenie okresu próby, kryteria określenia czasu jego trwania. Jest również prowadzona refleksja nad perspektywami wprowadzenia do KK Ukrainy możliwości wydłużenia i skrócenia okresu próby, jak również wskazuje na niecelowość realizacji tej procedury. Analizie poddany jest również problem ustalenia ram czasowych przebiegu okresu próby. Na podstawie wyników badania przedstawia on również szereg propozycji dotyczących możliwości poprawy ustawodawstwa karnego regulującego procedurę i podstawy do zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności.

Słowa kluczowe: zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności, próba, okres próby, kara, cel wyniesienia kary, poprawa sytuacji.

PROBATION: PROBLEMS AND PROSPECTS OF IMPROVEMENT

The article is devoted to the analysis of the current state of the release application from serving punishment with probation in Ukraine. The scientific debate on the complex of issues connected with probation term and its establishment is highlighted. Legal nature and the importance of probation term, criteria of its duration determination are analyzed. The prospects of the introduction to the Criminal Code of Ukraine the possibility of prolonging and reducing a probation term are examined, an inappropriateness of the realization of these prospects is grounded. Problems of the time limits establishment of probation term are analyzed. According to the results of this research a number of proposals concerning the improvement of the criminal legislation of Ukraine, which regulates the process and grounds of the release from serving punishment with probation, are formulated.

Key words: release on probation, probation, probation term, punishment, purpose of the punishment, correction of a convicted person.

ІСПИТОВИЙ СТРОК: ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

У статті проаналізовано сучасний стан застосування інституту звільнення від відбування покарання з випробуванням в Україні. Висвітлена наукова дискусія щодо комплексу питань, пов'язаних з іспитовим строком та його встановленням. Охарактеризовано правову природу та значення іспитового строку, критерії визначення його тривалості. Досліджено перспективи запровадження до KK України можливості продовження та скорочення іспитового строку та обґрунтовано недоцільність реалізації даної пропозиції. Проаналізовано проблеми встановлення часових меж перебігу іспитового строку. На підставі отриманих у ході дослідження результатів сформульовано ряд пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства, яке регулює порядок та підстави звільнення від відбування покарання з випробуванням.

J. Fidria
kierownik katedry prawa
i postępowania karnego
Wschodnioeuropejskiego
Narodowego
Uniwersytetu im. Lesi
Ukrainki
doktor nauk prawnych,
docent
(m. Łuck, Ukraina)

Ключові слова: звільнення від відбування покарання, випробування, іспитовий строк, покарання, мета покарання, виправлення.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сучасна кримінально-правова політика нашої держави характеризується активним застосуванням пільгових інститутів, передбачених Кримінальним кодексом України (далі – КК України). На сьогодні найбільшого поширення набув інститут звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. ст. 75, 104 КК України), який дає можливість особі виправитися, обдумати скоєне, зробити відповідні висновки, скоригувати власні просоціальні установки без реального відбування покарання. Проте практика свідчить, що застосування випробування не завжди ефективно та виправдане. Це підтверджується й численними випадками рецидиву злочинів саме у тих осіб, які були звільнені від відбування покарання в порядку ст. 75 або ст. 104 КК України. З огляду на широке застосування та подекуди сумнівну ефективність, дослідження інституту випробування у цілому та його окремих аспектів зокрема є актуальним та своєчасним.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. У своїх працях проблемам звільнення від відбування покарання з випробуванням приділяли увагу такі вчені, як І. М. Алексєєв, Ю. В. Баулін, О. М. Звенигородський, А. О. Клевцов, О. О. Книженко, В. А. Ломако, А. А. Музика, Є. О. Письменський, В. В. Скибицький, Ю. М. Ткачевський, М. І. Хавронюк та інші. Разом з тим у теорії кримінального права залишається ряд дискусійних питань, вирішення яких матиме істотний вплив на практику застосування означеного інституту, підвищить його ефективність та забезпечить подальше вдосконалення.

Формулювання мети та завдань статті. Значна частина наукових дискусій навколо ст. 75 КК України стосується іспитового строку, який встановлюється судом при звільненні від відбування покарання з випробуванням. Саме тому метою статті є комплексний аналіз проблем, пов'язаних з іспитовим строком та його встановленням, а також розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення правового регулювання та практичного застосування іспитового строку як основи інституту випробування. Завдання статті вбачається у характеристиці правової природи іспитового строку та його значення, аналізі критеріїв визначення тривалості строку, оцінці перспектив запровадження можливості продовження та скорочення іспитового строку, дослідженні часових меж його перебігу.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Варто погодитися із тими науковцями [1, с. 6-7; 2, с. 435], які стверджують, що при звільненні від відбування покарання особа перебуває під особливим правовим режимом, одним з основних елементів якого є іспитовий строк. В літературі не бракує визначень цього кримінально-правового поняття. На думку А. Клевцова, іспитовий строк – це встановлений вироком суду при звільненні особи від відбування покарання з випробуванням певний проміжок часу, протягом якого особа повинна дотримуватися умов випробування, залежно від дотримання яких настають певні правові наслідки [3, с. 11]. За визначенням О. Книженко, іспитовий строк становить собою відповідний проміжок часу, протягом якого за поведінкою засудженого звільненого від відбування покарання з випробуванням здійснюється контроль, а сам він під загрозою виконання призначеного основного покарання зобов'язаний виконувати вимоги, які до нього пред'являються [1, с. 14].

Таким чином, іспитовий строк – це визначений кримінальним законом і конкретизований у вирокі суду проміжок часу, протягом якого засуджена особа повинна виконувати покладені на неї законом і судом обов'язки. Такий висновок впливає з детального аналізу ст.ст. 75-78, 104 КК України. Зокрема, закон зобов'язує засудженого не вчиняти нового злочину, не вчиняти систематичні правопорушення, що потягнуть за собою адміністративні стягнення і свідчатимуть про небажання стати на шлях виправлення. У свою чергу, ст. 76 КК України містить вичерпний перелік обов'язків, які покладає суд на

особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Крім того, на підставі ст. 77 КК України суд може призначити такій особі одне або кілька додаткових покарань, які засуджений зобов'язаний відбутися.

Ефективність випробування значною мірою залежить від того, наскільки правильно суд визначив його тривалість. Відповідно до ч. 4 ст. 75 КК України іспитовий строк встановлюється судом тривалістю від одного року до трьох років. Для неповнолітніх іспитовий строк устанавлюється тривалістю від одного до двох років (ч. 3 ст. 104 КК України). Закон не диференціює тривалість іспитового строку залежно від виду та міри призначеного покарання. Таким чином, іспитовий строк може бути більшим чи меншим, ніж строк покарання, або дорівнювати йому, але у межах, визначених ст. ст. 75, 104 КК України.

Згідно ч. 1 ст. 75 КК України тяжкість злочину, особу винного та інші обставини справи, а також можливість виправлення засудженого без відбування покарання суд насамперед враховує при встановленні можливості застосування власне випробування. Проте ці фактори можна частково розглядати і у якості критеріїв, які беруться до уваги при визначенні іспитового строку. Приміром, особі, яка вчинила тяжкий або особливо тяжкий злочин із задалегідь обдуманим умислом, необхідний більш тривалий період для відчуття (нехай і мінімального) карального впливу випробування, а також для усвідомлення скоєного, розкаяння, вироблення соціально корисних установок та навичок законслухняної поведінки. І навпаки, вчинення особою вперше тяжкого чи особливо тяжкого злочину з необережності або необережного злочину під впливом сильного душевного хвилювання або внаслідок збігу тяжких особистих чи сімейних обставин може стати для суду опосередкованим показником того, що особі для досягнення власного виправлення та відчуття каральних елементів потрібно встановити мінімальний іспитовий строк. Крім того, суди обов'язково враховують дані про особу винного, ступінь і характер його суспільної небезпеки, характеристику особи як учасника соціальних відносин у різних сферах суспільного життя тощо.

Загальні формулювання кримінального закону дають підстави стверджувати про відсутність законодавчо встановлених критеріїв визначення тривалості іспитового строку, а отже і про наявність дискреційних повноважень суду у цій сфері. Така позиція законодавця видається правильною. У кожному конкретному випадку суд при визначенні тривалості іспитового строку зобов'язаний врахувати цілий комплекс факторів, обставин та умов у їх взаємозв'язку та взаємозалежності. Віднесення цього питання на суддівський розсуд дозволяє максимально диференціювати та індивідуалізувати кримінальну відповідальність.

У контексті висвітлення даної проблематики не можна оминати увагою неодноразово висловлювані у наукових джерелах пропозиції щодо запровадження можливості скорочення та продовження іспитового строку, а також його скасування. Ці перспективи розглядалися ще у радянські часи такими відомими дослідниками інституту звільнення від відбування покарання, як В. А. Ломако, В. В. Скибицький, Ю. М. Ткачевський, а на сучасному етапі втілені у кримінальному законодавстві, зокрема, Російської Федерації. Стаття 73 КК РФ надає можливість суду за поданням органу, який здійснює контроль за поведінкою такого засудженого, продовжити іспитовий строк, але не більше ніж на один рік, якщо засуджений ухилився від виконання покладених на нього судом обов'язків чи вчинив порушення громадського порядку, за яке на нього було накладено адміністративне стягнення.

Ряд вітчизняних дослідників, пропонуючи передбачити у КК України право суду скоротити або скасувати іспитовий строк, аргументують свою позицію тим, що, по-перше, це стимулюватиме засудженого до позитивних дій, виправлення якого відбуватиметься за менший проміжок часу і більш ефективно за рахунок заохочувального порядку, по-друге, призведе до економії засобів кримінальної репресії і одночасно послабить її тиск на особу засудженого; по-третє, дозволить використовувати додаткові елементи впливу на звільненого в питанні його виправлення [3, с. 12; 4, с. 187].

Проте реалізація таких пропозицій у сучасних умовах видається недоцільною. По-перше, звільнення від відбування покарання з випробуванням як пільговий кримінально-правовий інститут вже є результатом дії принципів економії кримінальної репресії та гуманізму, своєрідним «актом довіри» держави до особи. Крайні прояви гуманістичних «настроїв» держави, в якості яких можна розглядати можливість скорочення чи скасування іспитового строку, підриває реалізацію принципів невідворотності кримінальної відповідальності та справедливості, знижує ефективність даного інституту в цілому.

По-друге, встановлена кримінальним законом тривалість іспитового строку в Україні не є великою. Суд при його визначенні враховує цілий комплекс критеріїв, у тому числі й здатність особи до виправлення, її можливості успішно реалізувати цю мету. Таким чином, як слушно зазначає О. Книженко, суд випробовує засудженого, а для цього необхідний певний проміжок часу [5, с. 85]. Протягом строку випробування особа повинна відчувати хоча б мінімальний каральний вплив, певні негативні наслідки, перетерпіти деякі правообмеження.

По-третє, скорочення або скасування іспитового строку пропонується застосовувати тоді, коли засуджений довів своє виправлення [3, с. 12] або перевиховання [6, с. 132]. Але визначити цей факт практично неможливо. Більше того, одразу виникають питання: коли це слід робити і які фактори брати до уваги? Традиційні обставини, такі як зміна умов життєдіяльності, влаштування на роботу, навчання, створення сім'ї, народження дитини тощо, ще не є показником виправлення особи, не є гарантією того, що особа у подальшому утримається від злочинної поведінки. Безумовно, все це може свідчити про виправлення особи, але з більшою чи меншою долею вірогідності.

Реалії життя доводять, що основною умовою успішного випробування на сьогодні є утримання від вчинення нового злочину, оскільки усі інші умови мають здебільшого декларативний характер, а їх дотримання важко перевірити на практиці. Процес виправлення, виховання та перевиховання особи, на жаль, відійшов на другий план. У цьому контексті вбачається за доцільне покладати на засудженого обов'язок відшкодовувати шкоду, завдану потерпілому, і враховувати виконання цього обов'язку як при визначенні тривалості іспитового строку, так і при встановленні успішності випробування.

По-четверте, КК України (ст. 89) встановлено пільговий порядок погашення судимості у осіб, засуджених відповідно до ст. 75 КК. Вони визнаються такими, що не мають судимості, якщо протягом іспитового строку вони не вчинять нового злочину і якщо протягом зазначеного строку рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням не буде скасоване з інших підстав, передбачених законом, тобто за умови успішного проходження випробування. З огляду на наведені аргументи, запровадження скорочення чи скасування іспитового строку вбачається зайвим.

Крім того, у літературі пропонується надати суду право продовжувати іспитовий строк, застосовуючи його як захід кримінального примусу до засудженого, який не виконує покладених на нього обов'язків [4, с. 188]. Така пропозиція також уявляється недоречною. Визначений кримінальним законом і конкретизований у судовому рішенні іспитовий строк дає можливість особі протягом відносно невеликого проміжку часу виправитися або принаймні стати на шлях виправлення, зрештою, утриматися від вчинення злочинів та інших правопорушень, хоча б і під страхом направлення для відбування призначеного покарання. Іспитовий строк дозволяє особі зробити свідомий вибір: або вести законослухняний спосіб життя, дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки та моралі, або ні. З огляду на це, немає сенсу урізноманітнювати заходи кримінального примусу, змінювати умови звільнення, покладати додаткові обов'язки, і, тим більше, продовжувати іспитовий строк, якщо особа не здатна витримати вже призначене їй випробування. Цілком справедливо, що у разі вчинення засудженим протягом іспитового

строку нового злочину або порушення режиму випробування у спосіб, передбачений ч. 2 ст. 78 КК України, він направляється для реального відбування покарання.

Ще одним наріжним каменем інституту випробування є встановлення початкового моменту іспитового строку. Важливість його точного визначення зумовлена тим, що саме він запускає увесь механізм випробування, а принцип правової визначеності (у тому числі й правового статусу засудженого) вимагає встановлення чітких часових параметрів дії обмежень прав особи, необхідності виконання нею додаткових обов'язків тощо.

У теорії кримінального права існує дві протилежні позиції з цього приводу: прихильники першої позиції стверджують, що іспитовий строк починає спливати з дня постановлення вироку [7, 197], а представники другої переконують, що початком іспитового строку слід вважати момент набуття вироком законної сили [1, с. 7, 3, с. 12].

Чинним КК України це питання не врегульовано. Проте згідно ч. 1 ст. 165 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) іспитовий строк обчислюється з моменту проголошення вироку суду. Відповідно до абз. 4 п. 9 постанови Пленуму Верховного Суду України № 7 від 24 жовтня 2003 р. «Про практику призначення судами кримінального покарання» [8] іспитовий строк обчислюється з дня постановлення вироку незалежно від того, судом якої інстанції застосовано ст. 75 КК України.

З іншого боку, комплексний аналіз норм КК України, КВК України та Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) дозволяє зробити висновок про непослідовність врегулювання даного питання. По-перше, як впливає зі змісту ст. 89 КК України, особа, засуджена відповідно до ст. 75 КК України, вважається судимою протягом іспитового строку. Водночас відповідно до ст. 88 КК України особа визнається такою, що має судимість, з дня набрання законної сили обвинувальним вироком і до погашення або зняття судимості. На розвиток цього положення у п. 6 постанови Пленуму Верховного Суду України № 16 від 26 грудня 2003 року «Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості» [9] зазначається, що при вирішенні питання про погашення судимості правове значення має не тільки наявність вироку суду, яким особу визнано винною у вчиненні злочину, а й підстави та час її звільнення від відбування покарання, оскільки саме з цього часу в передбачених законом випадках особа вважається такою, що не має судимості, або починає обчислюватися строк, протягом якого вона вважатиметься такою, що має судимість.

По-друге, у ст. ст. 75-78 КК України законодавець оперує терміном «засуджений», яким згідно ч. 2 ст. 43 КПК України є обвинувачений, обвинувальний вирок суду щодо якого набрав законної сили

По-третє, ст. 76 КК України та ст. 163 КВК України вказує, що контроль за поведінкою засуджених, звільнених від відбування покарання з випробуванням, здійснюється кримінально-виконавчою інспекцією за місцем проживання засудженого. Відповідно до п. 4.1. розділу IV Інструкції про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань, затвердженої наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань та Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2003р. №270/1560 [10] підставою для взяття засудженої особи на облік та здійснення контролю за виконанням покладених на неї судом обов'язків є копія вироку (постанови, ухвали) суду та розпорядження про його виконання, які завірені підписом судді та печаткою. Згідно ст. 535 КПК України звертається до виконання судового рішення, що набрало законної сили, копію якого суд разом із своїм розпорядженням про виконання судового рішення надсилає відповідному органу чи установі, на які покладено обов'язок виконати судові рішення. З огляду на це, спірним є факт перебування особи в режимі випробування з моменту проголошення вироку й до набрання ним законної сили, адже кримінально-виконавчі відносини між засудженим і кримінально-виконавчою інспекцією виникають з моменту набрання вироком законної сили та набуття особою

статусу засудженого. У зазначений проміжок часу кримінально-виконавча інспекція може і не здійснювати контроль за такою особою, оскільки відсутня законна підстава до цього.

Таким чином, ч. 4 ст. 75 КК України слід доповнити вказівкою на те, що іспитовий строк обчислюється з моменту набрання вироком суду законної сили. Це, у свою чергу, зумовить внесення змін до КВК України, а також усуне неузгодженість зазначених вище норм кримінального та кримінально-виконавчого законодавства. Також такі зміни враховуватимуть і можливе скасування випробування судами вищих інстанцій. Вчинення особою нового злочину у період з моменту проголошення вироку й до набрання ним законної сили (тобто до моменту початку перебігу іспитового строку) вирішується на підставі ст. 71 КК України.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Звільнення від відбування покарання з випробуванням є перспективною тенденцією розвитку вітчизняного кримінального законодавства у напрямку гуманізації кримінально-правової політики. Ефективність даного інституту закладена у вдалому поєднанні методів примусу та переконання. Важливо лише, щоб випробування застосовувалося відповідно до свого призначення як істинна альтернатива покаранню та дієвий інструмент попередження вчинення злочинів.

Іспитовий строк є стержнем інституту випробування, його своєрідним «пусковим механізмом» та ключовим елементом правового режиму, у якому перебуває особа звільнена від відбування покарання в порядку ст. 75 КК України.

Іспитовий строк слід розглядати як визначений кримінальним законом і конкретизований у вироку суду проміжок часу, протягом якого засуджена особа повинна виконувати покладені на неї законом і судом обов'язки. Закон не диференціює тривалість іспитового строку залежно від виду та міри призначеного покарання та не регламентує критеріїв визначення тривалості іспитового строку, а відносить ці питання до дискреційних повноважень суду. Це дозволяє реалізувати принципи диференціації та індивідуалізації кримінальної відповідальності, а також враховувати весь комплекс обставин при вирішенні цього питання у кожному конкретному випадку.

Аргументовано, що запровадження у КК України скорочення чи продовження іспитового строку є недоцільним. Крім того, пропонується ч. 4 ст. 75 КК України доповнити вказівкою на те, що іспитовий строк обчислюється з моменту набрання вироком суду законної сили, а також внести відповідні зміни до КВК України. Такий крок усуне неузгодженість норм кримінального та кримінально-виконавчого законодавства, а отже дозволить вирішити окремі проблеми застосування інституту випробування як у теоретичній, так і практичній площині.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Книженко О. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за кримінальним правом України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / О. О. Книженко; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2003. – 19 с.
2. Колб О. Г. Щодо деяких питань підвищення рівня спеціальної профілактики в місцях позбавлення волі / О.Г. Колб // Вісник Львів. ун-ту. Серія юридична. – 2004. – Вип. 39. – С. 432-437.
3. Клевцов А. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх за кримінальним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / А. О. Клевцов; Дніпр. держ. ун-ту внутр. справ. – Дніпропетровськ, 2009. – 20 с.
4. Філонов В. Реформування інституту звільнення від відбування покарання з випробуванням у світлі сучасних тенденцій гуманізації пенальної політики України / В. Філонов, Є. Назимко // Право України. – 2010. – № 3. – С. 184-189.

5. Книженко О. Іспитовий строк при звільненні від відбування покарання з випробуванням / О. Книженко // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2003. – Вип. 23. – С. 82-86.
6. Скибицкий В. В. Освобождение от уголовной ответственности и отбывания наказания / В. В. Скибицкий. – К., 1987. – 194 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2012. – 1316 с.
8. Про практику призначення судами кримінального покарання : постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 24 жовтня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/E9808A998BCF8E0BC2257B33005D3982](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/E9808A998BCF8E0BC2257B33005D3982)
9. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості : постанова Пленуму Верховного Суду України № 16 від 26 грудня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/0CF39380EB75CEDDC2257B33005DC5D1](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/0CF39380EB75CEDDC2257B33005DC5D1)
10. Інструкція про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань, затвердженої наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань та Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2003р. №270/1560 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0016-04>

PROBATION: PROBLEMS AND PROSPECTS OF IMPROVEMENT

Y. FIDRYA

Formulation of scientific problem and its significance. Modern penal policy of our country is characterized by active using of privileged institutions envisaged by the Criminal Code of Ukraine (hereinafter - the CCU Code).

Today the most prevalent Institute release on probation (Art. Art. 75, 104 of the Criminal Code of Ukraine), which enables the person to improve, consider perfect, inferences, adjust their settings prosocial without real punishment.

However, experience shows that application of the test is not always effective and justified. This is confirmed by numerous cases of recidivism with those who were exempt from serving the sentence in accordance with Art. 75 and Art. 104 of the Criminal Code of Ukraine.

Given the widespread using and sometimes questionable effectiveness, research institute test as a whole and its separate aspects are particularly important and timely.

Analysis of recent research on this issue. In his works problems exemption from probation to pay attention to such scholars as I. Alexeev, V. Baulin, A.M. Zvenigorod, A.A.Klevtsov, A.A. Knyzhenko, V.A. Lomako, A.A. Muzyka, E.A. Pysmenskyu, V.V. Skybytskyu, M. Tkachevskaya, M.I. Havronyuk and others.

However, the theory of criminal law is a number of controversial issues that have a significant impact on the practice of appointed institute will increase its effectiveness and ensure further improvement.

The formulation of the goals and objectives of the article. Much of the scientific debate about art. 75 Criminal Code of Ukraine regards probation, which is set by the court upon release from probation.

Therefore, the aim of the article is a comprehensive analysis of the problems associated with suspended sentence and installing it, and the development of scientifically based proposals

to improve regulation and practical application of probation as the basis for testing institute.

Objectives articles seen in the description of the legal nature of the probationary period and its value analysis criteria for the duration, assessing the prospects of introducing the possibility of extending the probationary period and reduction, study timing of its course.

The main material and justification of the results of the study. It should agree with those scientists [1, p. 6-7; 2, p. 435], which state that upon release from punishment a person is under a special legal regime, a key element of which is probation.

In the literature, there is no shortage of definitions of criminal law concepts. According to A. Klevtsova, probation - is established by a court in the person's release from probation certain period of time during which the person must comply with the conditions of the test, depending on the observance of which come certain legal consequences [3, p. 11].

By definition A. Knyzhenko, probation is an appropriate period of time during which the behavior of the convict released on probation supervised, and he threatened execution of the assigned basic punishment must comply with requirements that are presented to it [1, p. 14].

Thus, probation - is determined by the criminal law and specified in the verdict period of time during which the convicted person must carry out its law and court duties. This conclusion follows from a detailed analysis of Articles 75-78, 104 of the Criminal Code of Ukraine.

In particular, the law requires the convicted person does not commit a new crime, not to commit systematic offenses that entail administrative penalties and demonstrating an unwillingness to take the path of correction.

In turn, Art. 76 Criminal Code of Ukraine contains an exhaustive list of duties that the court orders the persons released from probation. In addition, pursuant to Art. 77 Criminal Code of Ukraine, the court may appoint that person one or more additional penalties that convicted must serve.

Efficiency test depends largely on how well the court found its duration. According to ch. 4. 75 Criminal Code of Ukraine probation established by the court lasting from one to three years. For juvenile probation established lasting from one to two years (p. 3 of Art. 104 of the Criminal Code of Ukraine).

The law does not differentiate duration of the probationary period, depending on the type and extent of the punishment. Thus, the probationary period may be more or less than a sentence or equal to it, but within the limits prescribed art. 75 and 104 of the Criminal Code of Ukraine.

According ch. 1, Art. 75 Criminal Code of Ukraine seriousness of the offense, the identity of the perpetrator and other circumstances of the case and the possibility of correcting convicted without punishment the court first considers the possibility of installing the actual test.

However, these factors can be viewed and partly as criteria to be taken into account in determining the probationary period.

For example, a person who has committed a serious or particularly serious crime with pre deliberate intent required for a longer period of feeling (albeit minimal) punitive impact tests, as well as for understanding the offense, repentance, develop social skills useful plants and law-abiding behavior.

Conversely, a person has committed a grave for the first time or felony reckless or careless crime under the influence of strong emotion or due to coincidence serious personal or family circumstances may be for the court indirect indication that the person to achieve their own sense of corrections and punitive elements necessary to establish minimum probation.

Moreover, courts must take into account the identity of the perpetrator, the degree and nature of its public danger, characteristics of the person as a party of social relations in different spheres of social life and so on.

General formulation of criminal law give grounds to assert that no statutory criteria for determining the length of the probationary period, and therefore the presence of discretionary powers of the court in this area.

This position legislator seems correct. In each case, the court in determining the length of the probationary period must take into account a range of factors, circumstances and conditions in their relationship and interdependence. Attributing the issue of judicial discretion maximizes differentiate and individualize criminal liability.

In the context of coverage of this subject is impossible to ignore repeatedly expressed in scientific sources proposal to introduce the possibility of contraction and extension of the probationary period, and its abolition.

These perspectives were considered in Soviet times, the famous scholar institute exemption from punishment as V.A. Lomako, V.V. Skybytsky, M. Tkachevskaya and at present embodied in criminal law, including the Russian Federation.

Article 73 of the Criminal Code allows the court on the proposal of the body that controls the behavior of the convict, extend probation, but no more than one year if convicted declined to carry out its duties or court committed a breach of the order, which was imposed on him an administrative penalty.

A number of local researchers, offering expected in the Criminal Court of Ukraine the right to reduce or cancel probation, argue their position that, first, it will stimulate sentenced to affirmative action, which will fix in less time and more efficiently through promotional order secondly, will lead to cost savings, while criminal repression weaken its pressure on the person convicted; thirdly, will use additional elements influence the issue released in its correction [3, p. 12; 4, p. 187].

However, implementation of these proposals in the current conditions seems inappropriate. The first release on probation as preferential criminal legal institution is the result of the principle of economy of criminal repression and humanism, a kind of "act of trust" of the state to the individual. The extreme manifestations of humanistic "sentiment" of the state, as that can consider reduction or cancellation probation undermines the implementation of mandatory principles of criminal responsibility and fairness, reduces the effectiveness of the institution as a whole.

Second, set the duration of the criminal law of the probationary period in Ukraine is not great. The court in its definition takes into account a range of criteria, including the ability of individuals to correct, its ability to successfully implement this goal.

Thus, as rightly noted by A. Knyzhenko court convicted tests, and this requires a certain amount of time [5, p. 85]. During the trial period the person should feel at least a minimum punitive impact of negative impacts to endure some limit of rights.

Thirdly, the reduction or cancellation of the probationary period is proposed to use when sentenced proved its correction [3, p. 12] or re [6, p. 132]. But to determine this fact is almost impossible.

Moreover, once the questions arise: when should do and what factors to take into account? Traditional circumstances such as a change in living conditions, employment, education, marriage, childbirth, etc., is not an indicator of correct person is not a guarantee that a person will refrain from further criminal behavior. Of course, all this may indicate the correct person, but with a greater or lesser probability fate.

The realities of life show that the main condition for successful testing today is to abstain from committing new crimes, because all other conditions are largely declarative and compliance difficult to verify in practice.

The process of correction, education and re-education people, unfortunately, went by the wayside. In this context, seen it appropriate to impose on the convicted obligation to reimburse damages caused to the victim, and take into account the performance of this duty as in determining the length of the probationary period, and in determining the success of the test.

Fourth, the Criminal Code of Ukraine (Art. 89) found grace in order repayment convictions of persons convicted under Art. 75 CC.

They are recognized as having no criminal record, during the probationary period if they

commit a new offense and if the deadline for a decision to release on probation will be revoked on other grounds provided by law, that is subject to the successful passage of the test.

In view of these arguments, the introduction of the reduction or abolition of probation seen superfluous.

In addition, the literature is proposed to court probation right to continue using it as a means of coercion to criminal convict who does not fulfill his obligations [4, p. 188]. This proposal also seems inappropriate.

Of criminal law and specified in the judgment probation enables the person within a relatively short period of time to correct, or at least take the path of correction, after all, to refrain from committing crimes and other offenses, even though under penalty of referral to serve the sentence. Probation enables them to make informed choices: either to lead a law-abiding life, observe accepted rules of conduct and ethics, or not.

With this in mind, it makes no sense to diversify activities of criminal coercion, modify conditions of release, assign additional responsibilities, and, moreover, continue probation if the person is not able to withstand the trials she has designed.

It is true that in the case of convicted during the probationary period a new crime or violation of the trial in the manner prescribed ch. 2, Art. 78 Criminal Code of Ukraine, it is sent to the real punishment.

Another cornerstone of the institute is to establish the initial test date of the probationary period. The importance of its exact definition due to the fact that he runs all test mechanism, and the principle of legal certainty (including the legal status of convicted) require a clear temporal parameters of the restrictions of individual rights, the need for the application of the additional responsibilities and so on.

In the theory of criminal law, there are two opposing positions on this subject: first position proponents argue that probation begins to run from the date of delivery of judgment [7, 197], and the other representatives argue that the beginning of the probationary period should be considered as the date of entry into force of the sentence [1, p. 7, 3, p. 12].

The current Criminal Code of Ukraine the issue is not resolved. However, according to ch. 1, Art. 165 of the Penal Code of Ukraine (hereinafter - PCU) probation calculated from the moment the verdict.

According to Sec. 4 p. 9 Resolution of the Supreme Court of Ukraine № 7 of October 24, 2003 «On the appointment of punishment by the courts" [8] probation calculated from the date of delivery of judgment whether the court whose jurisdiction applied art. 75 Criminal Code of Ukraine.

On the other hand, a comprehensive analysis of the norms of the Criminal Code of Ukraine, the CEC of Ukraine and the Criminal Procedural Code of Ukraine (hereinafter - PCU) suggests the inconsistency resolution of this issue.

First, it follows from the meaning of Art. 89 Criminal Code of Ukraine, a person convicted under Art. 75 Criminal Code of Ukraine, is considered convicted during the probationary period. However, according to Art. 88 Criminal Code of Ukraine person recognized as having a criminal record, the date of entry into force of a conviction and redemption or removal of convictions.

The development of this provision in paragraph 6 of the Supreme Court of Ukraine № 16 dated December 26, 2003, "On the use of Ukraine legislation on cancellation and expunging criminal records" [9] states that in deciding on the maturity of conviction legal importance not only the presence of the verdict, which the person is convicted of a crime, but the reasons for and the time of its release from punishment because from that time in certain cases, the person is deemed to have no criminal record or calculated begins the period during which it considered as having a criminal record.

Secondly, Art. c. 75-78 CC of Ukraine legislators use the term "convicted", which according to ch. 2, Art. 43 Code of Ukraine is accused guilty verdict against which came into force

Thirdly, p. 76 Criminal Code of Ukraine and art. 163 CEC of Ukraine indicates that control the behavior of inmates released from probation, carried out criminal executive inspection at the residence of the convicted person.

According to sec. 4.1. Section IV Instruction on the order of execution of punishment other than imprisonment, and control on persons sentenced to such penalties, approved by the State Department of Ukraine of Corrections and the Ministry of Internal Affairs of Ukraine from 19.12.2003r. №270 / 1560 [10] reason for taking a person sentenced to accounting and monitoring the performance of its duties is a copy of the court judgment (decision, ruling) of the court order and its implementation, signed by the judge and seal.

According to Art. 535 Code of Ukraine appeals to judicial decision that has come into force, a copy of which the court with his order of execution of the judgment sends a body or institution entrusted with the duty to execute the judgment.

Given this fact is controversial temporary residence in test mode from the moment the sentence and its entry into force, because the penal relations between prisoners and criminal executive inspection arising from the final judgment and the entry into force of the convicted person status.

During this period of time Penal inspection can not exercise control over that person, because there is no legitimate reason to do so.

Thus, ch. 4 art. 75 Criminal Code of Ukraine should be supplemented by pointing out that the probation calculated from the date of entry into force of a court verdict. This, in turn, result in changes to the CEC of Ukraine, as well as eliminate the inconsistency of the above rules of criminal and penal legislation.

Also take into account these changes and possible cancellation of trial courts superiors. A person has committed a new crime during the declaration of the sentence and to the entry into force (at the beginning of the course probation) decided on the basis of Art. 71 Criminal Code of Ukraine.

Conclusions and prospects for further research. Exemption from probation is a promising trend of domestic criminal law towards humanization of penal policy.

The effectiveness of this institution lies in the successful combination of coercion and persuasion. It is only important that testing was used according to its purpose as a true alternative to punishment and effective instruments for preventing crime.

Probation is the core institute test its kind of "trigger" and a key element of the legal regime in which the person is released from punishment in accordance with Article 75 Criminal Code of Ukraine.

Probation should be regarded as criminal law defined and specified in the verdict period of time during which the convicted person must carry out its law and court duties.

The law does not differentiate duration of the probationary period, depending on the type and extent of the punishment and does not regulate the criteria for determining the length of the probationary period, and relates these issues to the discretion of the court.

This allows you to implement the principles of differentiation and individualization of criminal responsibility, but also take into account the full range of circumstances in deciding this issue in each case.

Argued that the introduction of the Criminal Code of Ukraine reduction or extension of the probationary period is inappropriate. In addition, the proposed ch. 4. 75 Criminal Code of Ukraine supplemented by pointing out that the probation calculated from the date of entry into force of a court sentence and amend the CEC of Ukraine.

This would eliminate the inconsistency of criminal and penal legislation, and therefore would solve some problems of application testing both in theoretical and practi.

REFERENCES:

1. Книженко О. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за кримінальним правом України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / О. О. Книженко; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2003. – 19 с.
2. Колб О. Г. Щодо деяких питань підвищення рівня спеціальної профілактики в місцях позбавлення волі / О.Г. Колб // Вісник Львів. ун-ту. Серія юридична. – 2004. – Вип. 39. – С. 432-437.
3. Клевцов А. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх за кримінальним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / А. О. Клевцов; Дніпр. держ. ун-ту внутр. справ. – Дніпропетровськ, 2009. – 20 с.
4. Філонов В. Реформування інституту звільнення від відбування покарання з випробуванням у світлі сучасних тенденцій гуманізації пенальної політики України / В. Філонов, Є. Назимко // Право України. – 2010. – № 3. – С. 184-189.
5. Книженко О. Испитовий строк при звільненні від відбування покарання з випробуванням / О. Книженко // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2003. – Вип. 23. – С. 82-86.
6. Скибицкий В. В. Освобождение от уголовной ответственности и отбывания наказания / В. В. Скибицкий. – К., 1987. – 194 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2012. – 1316 с.
8. Про практику призначення судами кримінального покарання : постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 24 жовтня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/E9808A998BCF8E0BC2257B33005D3982](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/E9808A998BCF8E0BC2257B33005D3982)
9. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості : постанова Пленуму Верховного Суду України № 16 від 26 грудня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/0CF39380EB75CEDDC2257B33005DC5D1](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/0CF39380EB75CEDDC2257B33005DC5D1)
10. Інструкція про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань, затвердженої наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань та Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2003р. №270/1560 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0016-04>